

RAZLIKE U PSIHO PATIJI I AGRESIVNOSTI IZMEĐU POČINITELJA RAZLIČITIH VRSTA KRIVIČNOG DJELA

Bojana Dinić, Aleksandra Angelovski,
Biljana Trifunović, Jelena Barna

Filozofski fakultet u Novom Sadu, Srbija

Među počiniteljima krivičnog djela se mogu uočiti osobe sa psihopatskim tendencijama. U ovom kontekstu bitno je napraviti razliku između primarne psihopatije, koju karakterizira nedostatak empatije i odgovornosti, površni šarm i egoizam, i sekundarne psihopatije. Sekundarnu psihopatiju više karakterizira socijalna devijacija i određena ponašanja koja prate impulzivnost i antisocijalnost, te ovakav sklop karakteristika dovodi do toga da među osuđenima za krivično djelo protiv imovine bude više onih s karakteristikama sekundarne psihopatije. Cilj istraživanja je utvrđivanje razlika u dimenzijama psihopatije i agresivnosti među počiniteljima različitih krivičnih djela. Za potrebe istraživanja uzeti su u obzir oni osuđenici koji su počinili krivično djelo protiv života i tijela (41) i oni koji su počinili krivično djelo protiv imovine (80). Prosječna starost ispitanika je 34.71 godina ($SD = 9.03$). Agresivnost je procjenjivana Upitnikom agresivnosti BODH (Dinić, Mitrović i Smederevac, 2014), kojim se mjere dimenzije Bijes, Osvetoljubivost, Dominacija i Hostilnost. Psihopatija je mjerena Upitnikom za procjenu psihopatije – PAQ (Novović, Smederevac i Biro, 2009) kojim se procjenjuju dimenzije Psihopatski afekt, Interpersonalni odnosi, Životni stil i Antisocijalno ponašanje. Rezultati multivarijantne analize varijance ukazuju na postojanje statistički značajne razlike između počinitelja krivičnih djela s obzirom na vrstu djela ($F(8,151) = 4.34, p < .001$). Počinitelji krivičnog djela razbojništva postižu više rezultate na svim dimenzijama psihopatije, osim na Psihopatskom afektu, i više rezultate na dimenzijama agresivnosti - Bijesu i Hostilnosti koje se mogu povezati s afektivnom/reaktivnom agresivnošću. Dok su razlike u psihopatskom ponašanju očekivane, nepostojanje razlika u psihopatskom afektu i razlike dobivene na dimenzijama agresivnosti doprinose objašnjenju dominantnog afekta kod počinitelja krivičnog djela protiv imovine.